

Skriftlige indlæg fra Det Miljøøkonomiske Råds medlemmer

Særligt sagkyndig Mette Termansen

Termansen, Mette

Published in:
Økonomi og miljø 2018

Publication date:
2018

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Termansen, M. (2018). Skriftlige indlæg fra Det Miljøøkonomiske Råds medlemmer: Særligt sagkyndig Mette Termansen. I *Økonomi og miljø 2018* (s. 243-244). København: De Økonomiske Råd. Oekonomi og Miljø

landbrug, kan konsekvensen være, at produktionen flytter til udlandet. Hvormed der ikke opnås en reel reduktion af drivhusgasserne, blot en flytning. Det såkaldte Lækage-problem. En fremtidig regulering af landbruget bør sikre, at der er tale om reelle drivhusgasreduktioner, og at landbruget forsat kan fastholde en høj klimaeffektivitet i deres produktion.

SÆRLIGT SAGKYNDIG METTE TERMANSEN

Generelt omhandler årets rapport væsentlige emner og anbefalingerne er baseret på solide økonomiske principper, data og analyser.

Jeg vil begrænse mig til at kommentere på uklarheder omkring væsentlige antagelser i analysen i kapitel 1.

Kapitel 1 præsenterer en omkostningseffektivitets-analyse af opnåelse af EU's reduktionskrav til klimaemissioner i den ikke-kvotet belagte sektor. Specifikt har analysen fokus på samspillet mellem opnåelse af Vandrammedirektivets målsætning om god økologisk tilstand og reduktion af klimaemissionerne. Analysen har fokus på landbruget.

Det er et meget relevant emne. Konklusionen er, at der er store økonomiske gevinster (i form af reducerede omkostninger), der kan opnås ved at tage højde for samspillet mellem klima- og vandmiljøindsatsen. Disse konklusioner er på linje med konklusionerne i dansk og international forskningsbaseret litteratur.

Jeg har dog 3 specifikke kommentarer til analysen's antagelser og metode valg, som vurderes så væsentlige, at de fortjener en mere klar argumentation.

1.

Formandskabet vælger ikke at inkludere klimaeffekter, som relaterer sig til ændring i kulstofpuljen i jorden. Denne begrænsning nævnes i en fodnote, på trods af at det er en væsentlig afgrænsning for konklusionerne. Effektiviteten af arealbaserede klimatiltag er meget lokalitetsspecifikke. Konklusionen, at man ikke behøver et geografisk differentieret klimainstrument, afhænger derfor af denne afgrænsning. Det er oplagt, at emissionernes effekter på klimaet er globale, hvilket er argumentet formandskabet nævner for deres anbefaling. Det er dog også væsentligt, at effekten på emissionerne af klimaindsatsen er meget geografisk varierende, specielt bestemt af udbredelsen af de organogene jorde.

2.

Formandskabet argumenterer, at den nye reguleringsmodel for kvælstof baseret på ID15 specifikke reduktionsbehov er et positivt initiativ. Det er ikke klart for læseren, hvordan reduktionsbehovet er beregnet. Man må formode, at de er beregnet ved brug af de specifikke ID15 retentioner som omregningsfaktor. Baseret på bl.a. formandskabets rapport fra 2015 er det dog klart, at det ikke kun er retentionen, der har betydning for en omkostningseffektiv indsats. Det kan derfor undre, at det ikke fremhæves at et reduktionsbehov er knyttet til en miljøtilstand i fx en fjord eller et grundvandsmagasin, ikke 3000 specifikke miljøkvaliteter i ID15oplandene. Muligheden

for at lave en omkostningseffektiv implementering er i høj grad baseret på, at indsatsen kan flyttes mellem de 3000 områder. Retentionen er selvfølgelig vigtig for omkostningseffektivitet, men omkostningseffektivitet i relation til udvaskningen er også afgørende. Formandskabet argumenterer for, at det er hensigtsmæssigt at stoppe for tilskud i et ID15 opland, når ID15målsætningen er opnået. Det er dog opnåelse af målsætningerne i fjordene og grundvandsmagasiner, der er det væsentlige for prioritering af miljøindsatsen, ikke opnåelse af ID15målsætninger. Derfor kræver denne anbefaling en mere udbybet argumentation. Der kan være praktiske implementeringsmæssige årsager til at vælge at arbejde med 3000 målsætninger, men det fremmer ikke nødvendigtvis omkostningseffektiviteten. Betragtningerne omkring forskellen mellem en afgift og tilskud er velargumenteret.

3.

Den tredje og sidste kommentar handler om hvordan sideeffekter håndteres i analysen. Basis for analysen er, at der er samspil mellem klima- og kvælstofeffekter. Det betyder, at den marginale omkostning (skyggeprisen) ved at nå en målsætning (fx for klimaet) er afhængig af hvor langt man er nået på den anden målsætning (fx vandmiljøet). Dette er også basis for modelberegningerne, der ligger til grund for analysen. Derudover er det væsentligt for analysen, at målsætningen for kvælstofreduktionen er geografisk specifik, dvs at der er geografisk differentierede marginale omkostninger. Disse argumenter er basis for logikken i anbefalingerne omkring regulering.

Det kan derfor undre, at der anvendes et geografisk konstant estimat for værdien af kvælstofindsatsen, som også er uafhængigt af hvor langt man er nået på klimaindsatsen. Dette synes ikke at være konsistent med den argumentation og metode, man har valgt for analysen. Formandskabet har valgt en omkostningseffektivitets analyse, hvilket er velbegrunderet. Det er dog forvirrende, at der anvendes et omkostningsbaseret estimat for værdien af forbedringen af vandmiljøet, som stammer fra andre data og forudsætninger end dem formandskabet anvender i analysen. Der er ikke tvivl om, at den kvalitative konklusion, om at opnåelse af vandindsatsen har en stor betydning for omkostningerne ved at opnå klimaindsatsen, er korrekt. Estimerne for hvor stor effekten vil være er dog i høj grad afhængig af specifikke data og modelantagelser og -forudsætninger. Dette gør det væsentligt, at det er transparent hvilke forudsætninger og afgrænsninger analyserne baseres på. Dette er ikke fuld ud tilfældet for analysen i kapitel 1 i årets rapport. Dette forstærkes af, at baggrundsnoterne ikke var tilgængelige for Rådet i forbindelse med diskussionen før offentliggørelsen. Rapporten bør være relativt let tilgængelig for en bred læserskare. Derfor vil mange detaljer af åbenlyse grunde ikke være med i selve rapporten. Transparens omkring forudsætningerne er dog så essentielt, at man bør kunne forvente, at dokumentationen er tilgængelig og at væsentlige antagelser er fremhævet og deres konsekvens vurderet, hvor det er muligt.

SÆRLIGT SAGKYNDIG PEDER ANDERSEN

Denne rapport kan komme til at stå som en historisk markering ved i længere tid eller permanent at være den sidste rapport til Det Miljøøkonomiske Råd, der med grundige økonomiske analyser og solide baggrundsnotater belyser miljøpolitiske emner af stor relevans for det danske samfund og emner, der også står højt på den politiske dagsorden. Etableringen af Det Miljøøkonomiske Råd i

ØKONOMI OG MILJØ 2018

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

**REGULERING AF LANDBRUGETS
UDLEDNING AF DRIVHUSGASSER**

REDUKTION AF CO₂ FRA PERSONBILER

KLIMAPOLITIK FREM MOD 2030

Det Miljøøkonomiske Råd

Det Miljøøkonomiske Råd blev oprettet i 2007 og har til opgave "at belyse samspillet mellem økonomi og miljø samt effektiviteten i miljøindsatsen". Rådet ledes af et formandskab og består herudover af indtil 24 medlemmer. Formandskabet står også i spidsen for Det Økonomiske Råd. De Økonomiske Råds Sekretariat bistår formandskabet med at udarbejde den årlige redegørelse til Det Miljøøkonomiske Råd og de halvårslige redegørelser til Det Økonomiske Råd. Loven om De Økonomiske Råd er senest revideret i forbindelse med vedtagelse af lov nr. 1751 den 27. december 2016.

Formandskabet

Professor Michael Svarer (formand), Aarhus Universitet, professor Lars Gårn Hansen, Københavns Universitet, professor Carl-Johan Dalgaard, Københavns Universitet og Forskningsdirektør Torben Tranæs, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Rådets øvrige medlemmer

Økonomi- og Indenrigsministeriet: Departementchef Sophus Garfiel, *Finansministeriet:* Departementschef Martin Præstegaard, *Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet:* Departementschef Thomas Egebo, *Miljø- og Fødevareministeriet:* Departementschef Henrik Studsgaard, *Kommunale organisationer:* Direktør Laila Kildesgaard, *Danmarks Naturfredningsforening:* Præsident Ella Maria Bisschop-Larsen, *Friluftsrådet:* Formand Lars Mortensen, *WWF Verdensnaturfonden:* Afdelingschef Jacob Fjalland, *Dansk Affaldsforening/Dansk Fjernvarme og Dansk Vand- og Spildevandsforening:* Direktør Kim Mortensen, *Landsorganisationen i Danmark/CO industri/Arbejderbevægelsens Erhvervsråd:* Næstformand Nanna Højlund og formand Per Christensen, *Landbrug og Fødevarer:* Områdedirektør Niels Peter Nørring, *DI:* Direktør Tine Roed, *Dansk Erhverv:* Underdirektør Geert Laier Christensen, *Forbrugerrådet Tænk:* Sekretariatsleder Christian Ege, *Dansk Energi:* Adm. direktør Lars Aagaard samt *særligt sagkyndige:* professor Jette Bredahl Jakobsen, professor Peder Andersen, professor Mette Termansen og professor Karine Nyborg.

Sekretariatet

Direktør John Smidt, *kontorchef* Jesper Gregers Linaa, Morten Holm og Thomas Bue Bjørner, *administrationschef* Per Ulstrup Johansen, *chefkonsulenter* Brian Krogh Graversen, David Tønners, Dorte Grinderslev, Hans Bækgaard, Mickey Petersen, Morten Werner, Poul Schou, Tony Maarsleth Kristensen, *specialkonsulenter* Anne Kristine Høj, Anne Sofie Elberg Nielsen, Katrine G. Ringsted, Marie Møller Kjeldsen, Nicolai Kaarsen, Niklas Brønager, Ulrik Richardt Beck, *fuldmægtige* Louis Birk Stewart, Marianne Nygaard Källström, Merete Høj Kjeldsen, Nora Vågnes Traaholt, Peter Kjær Kruse-Andersen, Rasmus Rold Sørensen, Rune Pedersen, Sofie Manja Eger Nielsen, *kontorfuldmægtig* Karin Ryder samt *studentervedhjælpere* Isabel Skak Olufsen, Jacob Victor Hansen, Jakob Langager Christensen, Marie Gram Pietraszek, Mikkel Stahlschmidt, Nikolaj Lodberg Andersen, Soheil Kharaiibi.

De Økonomiske Råd
Formandskabet

ØKONOMI OG MILJØ 2018

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

**REGULERING AF LANDBRUGETS
UDLEDNING AF DRIVHUSGASSER**

REDUKTION AF CO₂ FRA PERSONBILER

KLIMAPOLITIK FREM MOD 2030

**RAPPORT FRA
FORMANDSKABET**

Økonomi og Miljø, 2018

Signaturforklaring:

- Oplysning kan ikke foreligge/foreligger ikke
- Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:

Rosendahls - København
Vandtårnsvej 83 A
2860 Søborg
Tlf.: 43 63 23 00
Fax: 43 63 23 29
E-mail: post@rosendahls.dk
Hjemmeside: www.rosendahls.dk

Henvendelse om publikationen kan i øvrigt ske til:

De Økonomiske Råds Sekretariat
Amaliegade 44
1256 København K
Tlf.: 33 44 58 00
E-mail: dors@dors.dk
Hjemmeside: www.dors.dk
Twitter: [@DORsSekretariat](https://twitter.com/DORsSekretariat)

Tryk: Rosendahls
Pris: 175 kr. inkl. moms
Oplag: 650
ISBN: 978-87-89027-91-3
ISSN: 1903-1823

Publikationen kan elektronisk hentes på
De Økonomiske Råds hjemmeside: www.dors.dk

INDHOLD

	SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER	1
KAPITEL I	REGULERING AF LANDBRUGETS UDLEDNING AF DRIVHUSGASSER	17
	I.1 Indledning	19
	I.2 Miljøeffekter, mål og nuværende regulering	21
	I.3 Regulering	37
	I.4 Omkostninger ved drivhusgasreduktioner	55
	I.5 Sammenfatning og anbefalinger	73
	Litteratur	78
KAPITEL II	REDUKTION AF CO₂ FRA PERSONBILER	85
	II.1 Indledning	87
	II.2 CO ₂ -udledninger fra transportsektoren	89
	II.3 Eksterne omkostninger ved kørsel i personbiler	92
	II.4 Beskatning af personbiler	96
	II.5 Analyse af reduktionsomkostninger for CO ₂ fra personbiler	106
	II.6 Sammenligning med andre analyser	121
	II.7 Sammenfatning og anbefalinger	124
	Litteratur	128
KAPITEL III	KLIMAPOLITIK FREM MOD 2030	131
	III.1 Indledning	133
	III.2 Målsætninger og forpligtelser i 2030	135
	III.3 Principper i klimapolitikken	144
	III.4 Kvotesektoren	164
	III.5 Ikke-kvotesektoren	186
	III.6 Sammenfatning og anbefalinger	205
	Litteratur	212
	SKRIFTLIGE INDLÆG FRA DET MILJØØKONOMISKE RÅDS MEDLEMMER	219
	ENGLISH SUMMARY AND RECOMMENDATIONS	255